

Actualizarea Planului Național de Redresare și Reziliență

Document de poziție

prezentare Parlament, 9 martie 2021

Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) este cel mai mare instrument financiar creat de Uniunea Europeană în afara cadrului financiar multianual, menit să ofere sprijin financiar statelor membre pentru a asigura o revenire economică rapidă. Regulamentul a fost aprobat la nivel european pe 12 februarie 2021.

Acest mecanism e construit pe o logică diferită de fondurile de coeziune, fiind bazat doar pe rezultatele obținute la finalul perioadei de implementare. Astfel, statele membre își stabilesc în cadrul planurilor naționale de redresare și reziliență reformele și investițiile pe care le vor realiza până la finalul anului 2026.

Pentru fiecare investiție va trebui să stabilim o serie de jaloane (milestones) și ținte (targets) care demonstrează progresul în atingerea rezultatelor asumate. Plățile de la Comisie se vor face de 2 ori pe an, în raport cu realizarea acestora.

În discrepanță cu Politica de Coeziune, proiectele din PNRR nu se pot extinde după finalul perioadei și nici nu se pot faza, fiind crucială finalizarea lor până în 2026. Rugăm toți factorii interesați să ia acest termen foarte în serios și împreună să reușim să finalizăm toate investițiile propuse în următorii 5 ani.

În urma negocierilor de succes avute anul trecut de Guvernul României și de domnul președinte Klaus Iohannis, România este unul dintre cei mai mari beneficiari ai acestui Mecanism, primind o alocare consistentă de granturi și împrumuturi în valoare totală de 29,2 miliarde euro. Această sumă a scăzut puțin față de prima iterație de alocări, în urma recalculării scăderii Produsului Intern Brut în 2020 în comparație cu media europeană.

Noul guvern a demarat un proces amplu de consultări pentru actualizarea PNRR pentru identificarea celor mai relevante intervenții care să schimbe fața României. La cele 13 dezbateri publice s-au înscris aproape 4.000 de persoane iar 78% din acestea s-au înscris la minim două evenimente. Dezbaterile transmise pe pagina de Facebook a ministerului au avut peste 80.000 de vizualizări. Mulțumim pe această cale tuturor instituțiilor publice centrale și locale și partenerilor din mediul privat și din sectorul neguvernamental pentru implicare și sugestii, pentru cele peste 1.700 de idei de reforme și investiții. Acest proces de consultare a fost foarte apreciat la nivelul

instituțiilor europene, ținând cont că multe alte țări au preferat să demareze acest proiect de consultare publică după negocierea planului cu Comisia Europeană.

Multe din aceste idei foarte bune probabil nu vor putea fi finanțate în PNRR din cauza alocării limitate, dar le vom păstra pentru negocierile în vederea finalizării programelor operaționale. De altfel, drafturile de programe operaționale vor fi modificate pentru a ține cont de rezultatele acestor consultări publice extinse.

În urma discuțiilor cu ministerele de linie, suntem la faza în care putem propune componentele principale ale planului pe care le vom negocia cu Comisia Europeană. Prezentăm astăzi bazele unui plan solid care urmărește reforme structurale amânate de prea multă vreme, un echilibru între investiții pentru redresarea economică rapidă și inteligentă, dezvoltarea infrastructurii și susținerea unor măsuri socio-educative atât de necesare în această perioadă dificilă. Nu putem satisface prin PNRR toate nevoile de dezvoltare ale țării, însă am realizat un proces de prioritizare pe criterii obiective și am gândit complementar, luând în calcul și celelalte surse de finanțare de care dispunem pe termen mediu.

Planul actual însumează 33 de componente grupate în șase piloni distincți, conform Regulamentului UE. Fiecare domeniu de intervenție va conține atât reforme cât și investițiile propuse, precum și jaloanele și țintele pe care ne angajăm să le realizăm în fiecare an.

În această etapă am decis să elaborăm prima variantă a PNRR pe care să o discutăm cu partenerii de la nivelul Comisiei Europene luând în calcul propuneri ce depășesc alocarea inițială (estimăm un total de 135% din alocare). Este o decizie luată și de alte țări care au trimis într-o primă variantă propuneri care depășesc alocarea maximă. De exemplu, Croația a propus o supra-alocare de 240%, Grecia 141%, Cehia 125%, Germania 124%, Ungaria 108% iar Italia 107%. Prin urmare, nu e o decizie luată doar de guvernul României. Toate aceste decizii sunt asumate de guvernele respective, ținând cont de faptul că anumite componente pot fi supradimensionate în ceea ce privește costul iar altele vor fi eliminate în procesul de negociere cu Comisia Europeană.

Am luat această decizie de supra-alocare pentru că urmează negocierea cu Comisia Europeană pe fiecare componentă din cele 33 cu investițiile și reformele aferente. Acest proces va duce la scăderi sau creșteri de alocări și trebuie să avem o marjă de negociere. Procesul de *costing* va fi unul complicat și va aduce un duș rece la trecerea de la aspirații la explicarea investițiilor, analiza maturității proiectelor și a capacității de implementare. De aceea, o alocare prezumtivă de 40 de miliarde ne va permite ca în negocierile formale cu Comisia Europeană să selectăm ideile realiste și viabile.

Conform Regulamentului UE, planurile de redresare și reziliență vor fi aprobate conform alocărilor maxime aferente fiecărui stat, neexistând conceptul de supracontractare așa cum îl cunoaștem în cadrul programelor operaționale din Politica

de Coeziune. Prin urmare, în negocierile formale vom reveni la plafonul de 29,2 miliarde de euro alocat României.

Așa cum veți vedea în toate mesajele liderilor instituțiilor europene, planurile de redresare trebuie să conțină un balans între investiții și reforme. Prin urmare, am discutat intens la nivelul guvernului să propunem o serie de reforme absolut necesare pentru România. Avem discuții avansate cu miniștrii pentru a include următoarele reforme:

- › reforma sistemului de pensii care să creeze un sistem echitabil și sustenabil.
- › reforma sistemului de salarizare publică pentru a elimina discrepanțele existente.
- › reforma funcției publice și crearea unui concurs național de admitere în corpul funcționarilor publici.
- › o serie de reforme care să vină în ajutorul mediului de afaceri prin debirocratizare
- › reforma companiilor de stat.

Tabelul de mai jos prezintă sintetic pilonii Planului Național de Redresare și Reziliență, precum și componentele aferente. Nu includem sume de alocare pe fiecare pentru că procesul de analiză, explicații și negocieri interministeriale, deși foarte avansat, este încă în curs.

Conform sumelor provizorii, am alocat următoarele procente din alocarea totală:

- aproximativ 11% pentru educație
- aproximativ 9% pentru sănătate
- cel puțin 28% pentru transport rutier, feroviar și metrou

PNRR pe scurt

- › PNRR va conține cele mai mari investiții făcute în România de după 1990 în școli, spitale, autostrăzi și protecția mediului, în special pentru păduri, sistemul de apă și protecția aerului.
- › Va include reforme structurale absolut necesare pentru dezvoltarea sustenabilă a României.
- › Vom demara un proces major de digitalizare a statului care va schimba total modul de interacțiune cu cetățeanul și va crea o cetățenie digitală.
- › Va include un program național de reducere a abandonului școlar.

- › Va propune o alocare semnificativă pentru instrumente financiare pentru mediul de afaceri aplicate direct prin băncile din România. Ne așteptăm ca aceste fonduri să aibă un efect de levier de până la cinci ori suma finanțată prin PNRR, multiplicând banii disponibili în economia reală.

Pilonul I. Tranziție verde	
I.1.	Sistem național de gestionare a apei: apă curentă, canalizare, irigații, dezmlăștiniri și antigrindină
I.2.	Păduri, perdele forestiere și biodiversitate
I.3.	Managementul deșeurilor, colectare selectivă și economie circulară
I.4.	Transport feroviar și metrou
I.5.	Valul renovării - Fondul pentru reabilitare energetică și seismică
I.6.	Energii regenerabile și eficiență energetică
Pilonul II. Transformare digitală	
II.1.	Cloud guvernamental și sisteme digitale interconectate în administrația publică și cetățenie digitală
II.2.	România Educată - Digitalizarea educației
II.3.	Broadband și 5G

Pilonul III. Creștere inteligentă, sustenabilă și inclusivă	
III.1.	Reforma pensiilor
III.2.	Reforma companiilor de stat
III.3.	Sprijin pentru mediul de afaceri
III.4.	România Educată - Învățământ dual
III.5.	Cercetare, Dezvoltare, Inovare
III.6.	Cercetare-dezvoltare infrastructură de gaz în amestec cu hidrogen
III.7.	România Creativă
III.8.	Transport rutier și autostrăzi
Pilonul IV. Coeziune socială și teritorială	
IV.1.	Fondul de reziliență pentru localități
IV.2.	Fondul pentru comunități sărace și rurale
IV.3.	Infrastructură socială și cămine de bătrâni
IV.4.	România Velo

IV.5.	România Atractivă (turism de destinație)
Pilonul V. Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională	
V.1.	Sănătate (creștere acces la sănătate și infrastructura spitalicească)
V.2.	Reziliență în situații de criză + vaccinare
V.3.	Garanția pentru comunitate
V.4.	România Educată - Infrastructură școlară și universitară
V.5.	Venitul minim de incluziune
V.6.	Încurajarea formalizării muncii
V.7.	Reforma administrației publice, salarizarea unitară, dialog social și creșterea eficienței justiției
V.8.	Fondul de reziliență a societății civile
Pilonul VI. Politici pentru generația următoare copii și tineri	
VI.1.	România Educată - Program Național pentru reducerea abandonului școlii
VI.2.	Granturi pentru tineret și sport
VI.3.	Programul Național pentru Creșe

Scurtă prezentare a pilonilor PNRR

Pilonul 1 - Tranziție verde

Se urmărește o alocare semnificativă pe zona de mediu înconjurător - respectiv apă, păduri și deșeuri - logica de intervenție fiind finanțarea domeniilor neacoperite de fondurile structurale sau completarea investițiilor deja făcute dar care nu-și ating parametrii de acces (creșterea accesului populației la apa curentă și canalizare construite din fonduri structurale). O componentă distinctă este Fondul pentru Valul Renovării, abordare conformă cu strategia UE și recomandat în Regulament ca domeniu de intervenție predilect. Dat fiind specificul seismic al României, propunem crearea unui pachet integrat de renovare a clădirilor vechi atât prin reabilitarea seismică cât și cea energetică.

Pilonul 2 - Transformare digitală

În acest pilon sunt avute în vedere:

- i)** creșterea interoperabilității serviciilor publice digitale și optimizarea operațiunilor guvernamentale în beneficiul cetățenilor – vom urmări implementarea principiului că cetățenii nu mai trebuie să care hârtii cu informații de la o instituție la alta. Fondurile vor fi condiționate de interconectarea bazelor de date și sistemelor informatice
- ii)** susținerea reformei fiscale prin digitalizarea ANAF care să contribuie la creșterea conformării fiscale voluntare, și reducerii poverii administrative
- iii)** digitalizarea în domenii sectoriale importante precum educația, sănătatea, justiția sau munca
- iv)** intervenții vizând extinderea rețelelor de bandă largă, broadband și 5G sunt de asemenea incluse în acest pilon.

Pilonul 3 - Creștere inteligentă, sustenabilă și inclusivă

Vom avea o abordare nouă și inovativă, utilizând o serie de instrumente financiare cu implicarea instituțiilor financiare internaționale. Obiectivul urmărit este stimularea mediului de afaceri românesc și asigurarea accesului la finanțare rapid și ieftin pentru companiile private, generând un efect de multiplicare cu impact puternic pozitiv asupra economiei. Am început deja negocierile cu grupul Băncii Europene de Investiții pentru operaționalizarea acestor instrumente și sperăm să avem o propunere matură în timp util. Avantajul acestei abordări: antreprenorii vor interacționa cu bănci private, care vor primi garanții de portofoliu din partea statului.

De asemenea, ne asumăm o serie de reforme importante pentru debirocratizarea administrației care să vină în ajutorul mediului de afaceri și o reformă a companiilor de stat. Alte componente importante se referă la promovarea învățământului dual, cercetare, dezvoltare și inovare, infrastructură de distribuție a gazului natural în combinație cu hidrogenul și suport pentru industriile creative. Nu în ultimul rând, acest pilon include și investițiile în transportul rutier, inclusiv diverse sectoare de autostrăzi cu o alocare foarte consistentă. România propune de departe cea mai mare alocare financiară pentru sectorul de transport rutier dintre toate statele membre.

Pilonul 4 - Coeziune socială și teritorială

Ca să facem predictibil efortul autoritățile locale în cadrul PNRR, am propus un fond de reziliență pentru UAT-uri pe care îl vom administra împreună cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. În cadrul acestui fond, vom propune o alocare standardizată pentru fiecare tip de UAT, inclusiv comune, orașe (mici și mari, separat) și municipii. UAT-urile vor putea apoi să aleagă dintr-o categorie de investiții creată în baza priorităților PNRR, în special tranziția verde și digitală. Tot aici vom propune investiții pentru domeniul turistic mergând pe direcția de dezvoltare a turismului de destinație și asigurarea sustenabilității turismului intern.

Pilonul 5 - Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională

În domeniul sănătății vom include accesul la servicii de sănătate, o cerință recurentă în rapoartele Comisiei. Vom crea o linie de finanțare pentru infrastructură spitalicească, cu alocare semnificativă.

Aspectele orizontale vizând modernizarea administrației publice și întărirea capacității instituționale completează intervențiile privind susținerea formalizării muncii sau instituirea fondului destinat inițiativelor promovate de organizații ale societății civile.

Pilonul 6 - Politici pentru generația următoare copii și tineri

Aici vor fi promovate măsuri de reformă și investiții care vizează reducerea abandonului școlar (una din cele mai semnificative probleme din sistemul de educație cu efecte devastatoare asupra dezvoltării viitoare a societății românești), măsuri în domeniul tineretului și sportului sau abordări coerente de politică publică printr-un Program Național pentru Creșe.

Ce urmează?

Ce vom trimite la Comisia Europeană? Pașii concreți

S-a creat multă așteptare pe subiectul PNRR. S-a analizat procesul mai curând din perspectiva unor nevoi și a unor idei care ar putea deveni proiecte. Factual, pe regulament, PNRR este un instrument de finanțare a reformelor. Proiectul pe care îl

propunem acoperă cele mai multe recomandări de țară făcute de Comisia Europeană în ultimii ani.

Anexa Regulamentului european prevede că fiecare țară membră stabilește componentele planului (domenii de intervenție) și trimite la Comisie până la 30 aprilie componentele detaliate. Formatul de componentă este unul complex, tehnic și vizează legăturile investițiilor propuse cu recomandările europene, alte finanțări europene și inițiative strategice ale UE.

În procesul intern, MIPE va propune Guvernului o hotărâre prin care includem în anexe rezumatul fiecărei componente, care constituie mandat de negociere cu Comisia Europeană. Rezumatul conține: descrierea situației actuale, reformele și investițiile propuse și bugetul propus. Propunerea MIPE va fi înaintată în procesul de avizare guvernamentală la finele acestei săptămâni.

În acest timp continuăm discuțiile informale cu Comisia Europeană, pe drafturile de componente. Cele două procese - intern interguvernamental și extern cu Comisia - au loc în paralel, permițând tragerea unor concluzii care ajustează materialul.

Cele 33 de componente extinse în formatul din Ghidul Comisiei vor fi gata până la termenul limită de 30 aprilie, când încep cele două luni de negocieri formale cu Comisia Europeană.

Situația la nivel comunitar

Până la acest moment, nicio țară nu a trimis oficial planul de redresare către Comisia Europeană. Prin urmare, toate cele 27 de state membre sunt în diverse stadii de negociere cu instituțiile europene. Anumite state au trimis oficial propuneri draft pentru toate componentele, iar altele au trimis doar diverse componente ale planului. Niciun plan draft al vreunui stat membru nu a fost aprobat sau respins de către Comisia Europeană. Acest proces va începe doar de la data de 1 mai 2021 când majoritatea statelor vor fi trimis deja propunerea oficială de plan. Ulterior, Comisia va propune Consiliului o recomandare de aprobare sau respingere a planurilor individuale. Consiliul va vota apoi prin majoritate calificată fiecare plan în parte. Cel mai devreme acest proces se va finaliza în septembrie 2021 (mai – iunie – negocieri cu COM, iulie – august – discuții în Consiliu). Dată fiind cantitatea enormă de material ce va fi transmisă Comisiei de toate statele membre și timpul scurt de negocieri, există riscul ca aceste termene să fie decalate la nivel comunitar.

La nivel informal suntem la curent că toate țările au dificultăți în a atinge țintele de 37% respectiv 20% pentru tranziția verde și digitală, în a asigura conformitatea cu principiul de a nu dăuna semnificativ mediul înconjurător, sau cu finanțarea cheltuielilor recurente care pot fi eligibile doar în cazuri excepționale. Este un proces nou atât pentru fiecare stat membru cât și pentru Comisia Europeană care nu a mai propus niciodată un mecanism de finanțare de acest gen.

